

Slovenščina kot drugi in tuji jezik	Skupni evropski jezikovni okvir
Vstopna raven	A1 Osnovni uporabnik: vstopna raven
Osnovna raven ³	A2 Osnovni uporabnik: vmesna raven
	B1 Samostojni uporabnik: raven sporazumevalnega praga
Višja raven	B2 Samostojni uporabnik: višja raven
Raven odličnosti	C1–C2 Učinkoviti uporabnik

Preglednica 1: Ravni programa Slovenščina kot drugi in tuji jezik v primerjavi s SEJOM

Za udeležence programa **na vstopni ravni** je glavni cilj sporazumevanje v slovenščini na najbolj temeljni ravni (za potrebe preživetja). Cilj programa je v tem okviru sistematično razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenščini od začetka do ravni, kjer govorec šele vstopa v sporazumevanje na različnih področjih družbenega življenja, predvsem na zasebnem, poklicnem in izobraževalnem. Izhodišče je posameznik, ki v konkretni situaciji (jaz-tukaj-zdaj) pri sporazumevanju potrebuje pomoč naklonjenega sogovorca, poudarek je na razumevanju in govorni interakciji, manj na samostojnem govorjenju in pisanju.

Za udeležence programa SDTJ na **osnovni** in **višji ravni** ter **na ravni odličnosti** je glavni cilj (samostojno) sporazumevanje v slovenščini ter razumevanje jezikovne, kulturne in politične podobe slovenske družbe. Cilj programa je v tem okviru sistematično razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenščini za uresničevanje sporazumevalnih potreb na vseh področjih družbenega življenja: zasebno in javno, v poklicnem življenju in v izobraževanju.

Da bi udeleženci programa na katerikoli ravni lahko celovito razvili svojo sporazumevalno zmožnost v slovenščini, v programu razvijajo **jezikovno zmožnost** (leksikalno, fonološko, oblikoslovno, skladiščno znanje in zmožnosti), **sociolingvistično zmožnost**, ki vključuje družbene in kulturne okoliščine rabe slovenščine (poznavanje družbenih konvencij, kot so pravila vljudnosti, norme vedanja, itn.), ter **pragmatično zmožnost**, ki zajema sposobnosti in strategije za razumevanje in tvorjenje govornih in zapisanih besedil (obvladanje jezikovnih funkcij in govornih dejanj, zmožnost tvoriti pravilna in smiselno povezana (kohezivna in koherentna) besedila, prepoznavanje posrednih govornih strategij, npr. ironije itn.) ter strategije za sodelovanje v pogovoru. Program SDTJ usmerja uporabnike k funkcionalni rabi razpoložljivih jezikovnih sredstev in vključuje vse štiri sporazumevalne dejavnosti – produktivni **govorjenje** in **pisanje**, ter receptivni **poslušanje** in **branje** –, a tako, da udeležencu programa omogoča oblikovanje njegovega jezikovnega profila glede na njegove konkretne sporazumevalne potrebe. To pomeni, da mu omogoča neenakomerno razvijanje sporazumevalne zmožnosti v slovenščini oz. razvijanje samo izbranih sporazumevalnih dejavnosti (na primer: udeleženec programa lahko primarno razvija zmožnost govorjenja in razumevanja besedil v slovenščini, manj pa ga zanima pisanje ipd.).

Program SDTJ je zastavljen tako pregledno, da ga bodo na eni strani lahko uporabljali izvajalci programa (organizatorji jezikovnih tečajev, učitelji slovenščine kot drugega in tujega jezika, oblikovalci učnih načrtov, avtorji učnih gradiv, avtorji izpitnih gradiv in izvajalci izpitov), na drugi pa tudi tisti deležniki

³ Kot je razvidno iz preglednice, osnovna raven in raven odličnosti »pokrivata« po dve ravni SEJA. Razvoj stroke je namreč prinesel spoznanje, da je jezikovna zmožnost le redko enakomerno razvita v vseh svojih razsežnostih (npr. pri branju, poslušanju, pisanju, pogovarjanju), bolj se pri posameznem uporabniku jezika razvijajo tiste dejavnosti, ki jih pogosteje in več prakticira (to je še posebej natančno opisano v Dodatku SEJU). Program SDTJ je zastavljen prožno, tako da bolj ustreza realnosti in omogoča oblikovanje posameznikovega jezikovnega profila tako pri pridobivanju jezikovne zmožnosti v slovenščini kot pri preverjanju te zmožnosti in njenem certificiranju.